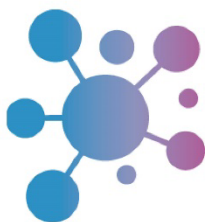

Visste du att?

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Här följer de sju Visste du att?-fakta som tagits fram hittills.

Plast i haven – inget mikroproblem

Människan har fyllt haven med plast, som med tiden mals ned och blir till mikroplast och nanoplast. Då blir antalet plastpartiklar väldigt stort och påverkar livet i havet. Och oavsett fossilt eller förnybart ursprung är de flesta plaster svåra att bryta ned och kommer att stanna i naturen under lång tid.

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Har du en fråga om kemisk nomenklatur? Ställ den då direkt till utskottet.

VISSTE
DU
ATT?

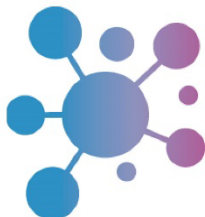
Plast i haven – inget mikroproblem

Människan har fyllt haven med plast, som med tiden mals ned och blir till mikroplast och nanoplast. Då blir antalet plastpartiklar väldigt stort och påverkar livet i havet. Och oavsett fossilt eller förnybart ursprung är de flesta plaster svåra att bryta ned och kommer att stanna i naturen under lång tid.

När evigt liv blir ett problem

Per- och polyfluorerade alifatiska syror (PFAS) är en grupp av föreningar som använts sedan 1950-talet. Men det som en gång var attraktivt i t.ex. flamskyddsmedel är idag ett problem: PFAS har i det närmaste evigt liv och bryts nästan inte alls ned. Därför finns PFAS numera överallt i naturen där många är miljögifter.

VISSTE
DU
ATT?

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Har du en fråga om kemisk nomenklatur? Klicka här för att öppna ett formulär för att ställa den direkt till utskottet.

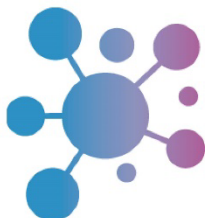
När evigt liv blir ett problem

Per- och polyfluorerade alifatiska syror (PFAS) är en grupp av föreningar som använts sedan 1950-talet. Men det som en gång var attraktivt i t.ex. flamskyddsmedel är idag ett problem: PFAS har i det närmaste evigt liv och bryts nästan inte alls ned. Därför finns PFAS numera överallt i naturen där många är miljögifter.

Allt som är sött är inte socker

Allt som smakar sött innehåller inte socker. Sockret vi köper i affären heter sackaros, men sockerfamiljen rymmer en stor grupp av föreningar t.ex. xylos och maltos. Och så finns det också helt andra föreningar som smakar sött – till och med några som är riktigt giftiga, t.ex. blyacetat (“blysocker”).

VISSTE
DU
ATT?

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Har du en fråga om kemisk nomenklatur? Klicka här för att öppna ett formulär för att ställa den direkt till utskottet.

Allt som är sött är inte socker

Allt som smakar sött innehåller inte socker. Sockret vi köper i affären heter sackaros, men sockerfamiljen rymmer en stor grupp av föreningar t.ex. xylos och maltos. Och så finns det också helt andra föreningar som smakar sött – till och med några som är riktigt giftiga, t.ex. blyacetat (“blysocker”).

Ganska vanliga sällsyntheter

Sällsynta jordartsmetaller är ett sällsynt vilseledande namn på skandium, yttrium och lantanoiderna där flera är betydligt vanligare än t.ex. silver och guld. De har blivit intressanta i det moderna samhället för användning i t.ex. katalysatorer, magneter och batterier. Det som är sällsynt med dem är att de sällan förekommer i höga koncentrationer i berggrunden.

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Har du en fråga om kemisk nomenklatur? Klicka här för att öppna ett formulär för att ställa den direkt till utskottet.

VISSTE
DU
ATT?

Ganska vanliga sällsyntheter

Sällsynta jordartsmetaller är ett sällsynt vilseledande namn på skandium, yttrium och lantanoiderna där flera är betydligt vanligare än t.ex. silver och guld. De har blivit intressanta i det moderna samhället för användning i t.ex. katalysatorer, magneter och batterier. Det som är sällsynt med dem är att de sällan förekommer i höga koncentrationer i berggrunden.

En felaktig formulering

I reklam dyker ofta ordet *formula* upp. Men det är ingen svensk kemisk term. I stället används *sammansättning* eller *formulering* på svenska. Förvisso finns det *formler* av olika slag inom kemin (bl.a. *strukturformel* och *summaformel*), men alltså ingen *formula*!

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Har du en fråga om kemisk nomenklatur? Klicka här för att öppna ett formulär för att ställa den direkt till utskottet.

VISSTE
DU
ATT?

En felaktig formulering

I reklam dyker ofta ordet *formula* upp. Men det är ingen svensk kemisk term. I stället används *sammansättning* eller *formulering* på svenska. Förvisso finns det *formler* av olika slag inom kemin (bl.a. *strukturformel* och *summaformel*), men alltså ingen *formula*!

Batteriet lagrar kemisk energi

Energi kan inte tillverkas eller förstöras – bara omvandlas mellan olika former. I ett batteri finns energi lagrad på kemiskt vis. Och när vi ansluter batteriet till en strömkrets omvandlas den kemiska energin till elektrisk energi. Då ett uppladdningsbart batteri laddas sker det omvända. Det vi kallar el är alltså inte en energikälla – utan en energibärare.

VISSTE
DU
ATT?

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Har du en fråga om kemisk nomenklatur? Klicka här för att öppna ett formulär för att ställa den direkt till utskottet.

Batteriet lagrar kemisk energi

Energi kan inte tillverkas eller förstöras – bara omvandlas mellan olika former. I ett batteri finns energi lagrad på kemiskt vis. Och när vi ansluter batteriet till en strömkrets omvandlas den kemiska energin till elektrisk energi. Då ett uppladdningsbart batteri laddas sker det omvända. Det vi kallar el är alltså inte en energikälla – utan en energibärare.

Kemin är ett teckenspråk

Inom kemin står Fe för järn och Ag för silver. Fe och Ag kallas kemiska tecken – inte beteckningar eller förkortningar, även om de är en kortare form av ett längre namn (i det här fallet ferrum och argentum). De är heller inte symboler – förr användes dock alkemiska symboler för grundämnen, t.ex. ♂ (Mars) för järn.

VISSTE
DU
ATT?

”Visste du att?” har tagits fram av Svenska Kemisamfundets nomenklaturutskott. Har du en fråga om kemisk nomenklatur? Ställ den då direkt till utskottet: kemisamfundet.se/om-oss/utskott/nomenklaturutskottet/

Kemin är ett teckenspråk

Inom kemin står Fe för järn och Ag för silver. Fe och Ag kallas kemiska tecken – inte beteckningar eller förkortningar, även om de är en kortare form av ett längre namn (i det här fallet ferrum och argentum). De är heller inte symboler – förr användes dock alkemiska symboler för grundämnen, t.ex. ♂ (Mars) för järn.